

SAK 04 – 2020

Strategiprosess for Universitetsfondet for Rogaland AS

1. Innledning / bakgrunn

Regionen har over lang tid tatt et stort ansvar i arbeidet for å bidra til oppbyggingen av nasjonale kompetanse- og forskningsinstitusjoner i universitetsområdet på Ullandhaug og i Rogaland for øvrig. Dette arbeidet ble først organisert gjennom Universitetskomiteen for Rogaland (etablert 1962). Senere ble komiteen endret til Utvalget for høyere utdanning og forskning for Rogaland og fra år 2000 ble arbeidet organisert gjennom aksjeselskapet Universitetsfondet for Rogaland AS. I tillegg til oppbygging av faglige ressurser ved akademiske virksomheter i regionen er det brukt betydelige ressurser gjennom årene systematisk til oppkjøp og tilrettelegging av tomtearealer i universitetsområdet.

Etableringen av Universitetsfondet AS må ses i lys av at målet om universitetsstatus for høgskolen i Stavanger var innen rekkevidde. Høgskolen hadde utviklet en solid strategi med konkrete tiltak som var nødvendig for å innfri de nasjonale faglige kravene til nye universiteter. Strategien fikk stor oppslutning og la grunnlaget for at representantskapet i Lyse AS avsatte 100 millioner til gjennomføring av strategien. Midlene ble overført til Universitetsfondet AS og Stavanger, Sola, Sandnes og Haugesund kommuner påtok seg derved sammen med Rogaland fylkeskommune å bidra til gjennomføring av strategien. Arbeidet ble gjennomført i et tett samarbeid med høgskolen. Det var avgjørende at en samlet seg om en felles strategi og at høgskolen selv satt i det faglige førersetet.

Samtidig som Universitetsfondet spilte en betydelig rolle i arbeidet mot et universitet har det også vært en sentral bidragsyter for oppbygging av nye utdanningsprogrammer ved Høgskolen Stord/Haugesund og til forsknings- og utdanningsmiljøet ved Høyland i Sandnes.

I dag har Universitetsfondet som formål å sikre et best mulig tilbud av undervisning og forskning på universitetsnivå og skal videre arbeide for at nødvendige bygg for slike formål blir reist. Ved etableringen av ny organisasjonsform i 2000 ble det lagt vekt på en innretning som sikret at vilkårene for finansielle bidrag ble best mulig. I den sammenheng ble det avklart at selskapet fikk skattefritak for inntekter og avkastning. Videre at gaver fra fondet til forskning innen høgskole- og universitetssektoren, utløser 25% gaveforsterkningsmidler fra staten til mottaker av midlene. I det videre er det viktig å sikre at disse vilkårene også vil gjelde for midler som regionen' næringsliv og offentlige myndigheter stiller til rådighet for å styrke regionens kompetansemiljøer innen forskning, utdanning og innovasjon.

Formålet fremgår av vedtektene for Universitetsfondet AS (sitat):

Universitetsfondet for Rogaland AS har som formål å sikre et best mulig tilbud av undervisning og forskning på universitetsnivå innen fagområder som dekker regionens behov, og som yter vesentlige bidrag til landets samlede kunnskapsbehov. Selskapet skal medvirke til samarbeid og samspill mellom offentlig og privat virksomhet og lokalt næringsliv for å sikre kvalitet på et internasjonalt nivå og et bredt internasjonalt samarbeid. Videre skal Universitetsfondet være et rådgivende organ for tomteoppkjøp og arealdisponeringer i Universitetsområdet på Ullandhaug.

Selskapet kan i forbindelse med arbeidet for å realisere selskapets formål også kunne eie og forvalte eiendommer som benyttes til høyere undervisnings- og forskningsformål. Selskapet skal arbeide for at nødvendige bygg for slike formål blir reist.

Selskapet har ikke erverv som formål og aksjeutbytte kan ikke utdeles.

Universitetsfondet har de senere årene hatt hovedfokus på å bidra til finansiering av forskning og utdanning ved Universitetet i Stavanger, samt andre høyskolemiljøer i Rogaland. De strategiske prioriteringer er helse / helseteknologi, fornybar energi og klimahåndtering, Smartby-satsinger, samt mat-relaterte tema. I tillegg har en lagt vekt på rollen som rådgiver og bidragsyter mht tomtespørsmål og campusutvikling ved Universitetsområdet i Stavanger. Det er videre blitt arbeidet aktivt for å styrke samarbeidet mellom UiS og det nye Universitetssykehuset som etableres i universitetsområdet, og etableringen av prosjektet Helsecampus Stavanger ble i sin tid initiert av det forrige styret i Universitetsfondet.

Stiftelsen Rogalands Kunnskapspark (RKP) er en annen aktør som har som formål å stimulere til utvikling i universitetsområdet på Ullandhaug. Det vil være naturlig at Universitetsfondet vurderer et mer formalisert samarbeid med RKP når det gjelder campusutviklingen på Ullandhaug.

Når nytt styre for Universitetsfondet skal ta fatt på sitt arbeid, er det tid for å vurdere hva som er dagens status, hvilke utfordringer en står overfor og utforme en ny strategi for selskapet.

Universitetsfondet' rolle må drøftes og avklares. Universitetsfondet har spilt en svært viktig rolle for utviklingen innen universitetsområdet og for kunnskapsutviklingen i regionen generelt og det er nå nødvendig både å konsolidere og å styrke Universitetsfondet som strategisk instrument for en fortsatt utvikling av kunnskapsmiljøene i universitetsområdet.

2. Relaterte prosesser i regi av Stavanger kommune - Kunnskapsbyen og Ullandhaug 2023

Ambisjonen om et sterkt kunnskapsmiljø på Ullandhaug har gjennom nærmere 60 år gått som en rød tråd gjennom planarbeidet i Stavanger kommune. Gjennom årene har formålet for universitetsområdet blitt videreført men samtidig utviklet og utvidet. Først til å omfatte forskningsbasert næringsutvikling. Deretter ble det åpnet for studentboliger på campus i regi av Studentsamskipnaden i Stavanger og nå med et utvidet blikk på synergier og muligheter innen særlig helsefaglig utdanning og forskning gjennom lokalisering av universitetssykehuset (SUS) i området. Med SUS etablert på Ullandhaug vil de to største forskningsmiljøene i regionen være samlokalisert.

Dette er bakgrunnen for at kommunalutvalget i Stavanger i juni 2018 besluttet at kommunen ville påta seg en fornyet pådriver- og tilretteleggerrolle og ba kommunedirektøren om å gjennomføre et arbeid med sikte på sammen med de sentrale aktørene i universitetsområdet på Ullandhaug, å utvikle en felles strategi for en helhetlig utvikling av området mot 2023. Forprosjektet fikk tittelen *Ullandhaug 2023*.

Universitetsfondet har gitt sin tilslutning til arbeidet og bidrar med midler til finansieringen og har vært en viktig samarbeidspart i gjennomføringen av arbeidet og styret har blitt orientert om arbeidet underveis.

Det har vist seg å være viktig at Stavanger kommune bidrar til et samlet overordnet grep hvor de ulike prosesser og initiativer ses i sammenheng. Gjennom arbeidet med *Ullandhaug 2023* har kommunen fått en bred og god innsikt i temaer og elementer som har stor betydning for den videre utvikling i universitetsområdet på Ullandhaug.

Det er som en del av *Ullandhaug 2023* prosjektet utarbeidet forslag til samarbeidserklæringer:

1. Tomter og eiendommer i universitetsområdet

Forslaget er utarbeidet i samarbeid mellom fylkesrådmannen og kommunedirektøren og vil forutsatt tilslutning fra formannskapet og fylkesutvalget, ligge til grunn for det videre samarbeidet innen universitetsområdet.

2. Campus Ullandhaug – Felles visjon, mål og strategier

Forslaget er utarbeidet i samarbeid mellom rektor ved UiS, direktøren ved SUS, fylkesrådmannen og kommunedirektøren. Forutsatt tilslutning fra styrene ved hhv UiS og SUS samt fylkesutvalget og formannskapet, vil erklæringen legges til grunn for det videre samarbeidet innen universitetsområdet.

Samarbeidet med Rogaland fylkeskommune er avgjørende for en god utvikling fremover. Det er særlig viktig at dette samarbeidet videreutvikles innen rammen av intensjonen for *Tomter og eiendommer i universitetsområdet på Ullandhaug*. Intensjonen er utarbeidet som en del av *Ullandhaug 2023* og gjengitt i rapporten «Ullandhaug 2023 – Strategi for utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug» side 14. Se vedlegg. Under denne intensjonen er det naturlig at det utarbeides en oppdatert status også for så vidt gjelder formål samt eier- og avtaleforhold for den delen av universitetsområdet som er avsatt til Kunnskapspark.

Det har vært viktig å avklare grunnlaget for et felles visjonsarbeid for universitetsområdet som en del av forprosjektet. Samarbeidserklæringen *Campus Ullandhaug* som UiS, SUS, RFK og SK i fellesskap har utarbeidet, vil danne en god ramme for et videre arbeid med mål om å utvikle felles visjon, mål og strategier for utviklingen i universitetsområdet. Samarbeidserklæringen er gjengitt i samme rapport på side 15. Stavanger kommune har tatt initiativ til et møte for nærmere drøftinger om veien videre. Det vil gi tyngde til det videre arbeidet om samarbeidserklæringen signeres av alle partene.

Formannskapet i Stavanger vedtok i april 2018 å revidere Universitetsmeldingen fra 2014. Arbeidet skulle i tillegg til UiS omfatte øvrige kunnskapsinstitusjoner som Stavanger universitetssjukehus (SUS), Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) og VID. Arbeidet fikk tittelen *Kunnskapsbyen Stavanger*.

Arbeidet med *Ullandhaug 2023* har gitt oversikt over en rekke pågående initiativer, aktiviteter og samarbeid med forankring særlig i universitetsområdet. Det er viktig at arbeidet med *Kunnskapsbyen Stavanger* ses i sammenheng med andre pågående prosesser. *Kunnskapsbyen Stavanger*. Saken følger vedlagt.

De to sakene *Ullandhaug 2023* og *Kunnskapsbyen* må ses i sammenheng og ble begge behandlet av formannskapet i Stavanger den 19 mars 2020. Formannskapet ga sin tilslutning til kommunedirektørens anbefalinger i sakene. Sakene er nå formelt oversendt til Sandnes og Sola kommuner med invitasjon til å delta i det videre arbeidet,

3. Kompetansestrategi Haugalandet.

Høgskolen Stord/Haugesund er i dag sammen med den tidligere Høgskulen i Sogn og Fjordane og Høgskolen i Bergen, en del av den nye Høgskulen på Vestlandet (HVL) som ble etablert 1. januar 2017. HVL har fem campus på Vestlandet; Førde, Sogndal, Bergen, Stord og Haugesund.

HVL har sterke og innovative fagmiljø innen helse- og sosialvitenskap, ingeniør- og maritime utdanninger, lærer-, kultur- og idrettsfag, natur- og samfunnsvitenskap og økonomi og ledelse. Hvert år uteksaminerer HVL 3100 kandidater som er med på å løse viktige samfunnsoppgaver innen disse fagområda. Høgskolen har ambisjon om å bli et nytt profesjons- og arbeidslivsretta universitet på Vestlandet og arbeider med sikte på å levere søknad om universitetsstatus innen 2023.

Haugesund har sterke kompetansemiljøer innen ingeniør- og maritime utdanninger. Disse er særlig knyttet til HVL campus Haugesund, men også NORCE har aktivitet innen forskning og utredning i tilknytning til det maritime fagfeltet. På Haugalandet er det videre en sterk næringsklynge innen maritim virksomhet. Det vurderes å gjennomføre et strategisk utredningsarbeid med mål om en felles strategi for videre kompetanseutvikling innen utdanning, forskning og innovasjon på Haugalandet.

Det vil være svært positivt om det kan utvikles en felles strategi også for Haugalandet og at arbeidet kan ses i sammenheng med tilsvarende strategiarbeid som er i ferd med å bli gjennomført i Stavangerregionen.

4. Nærmere om behovet for strategiprosess for Universitetsfondet

Utviklingen tilsier behov for en vurdering av hvorvidt Universitetsfondet i dagens form er egnet for å ivareta de mulighetene og oppgavene vi som region står overfor. Universitetsfondet' rolle må drøftes og avklares. Universitetsfondet har spilt en svært viktig rolle for utviklingen innen universitetsområdet og for kunnskapsutviklingen i regionen generelt og det er nå nødvendig både å konsolidere og å styrke Universitetsfondet som strategisk instrument for en fortsatt utvikling av kunnskapsmiljøene i universitetsområdet.

Fondet har hatt en kapitalbase på om lag 100 millioner kroner. Gjennom aktiv forvaltning har en kunnet tilføre midler til nye prosjekter i størrelsesorden 10 millioner årlig. I tillegg har det blitt bevilget midler fra fondskapitalen særlig i perioden hvor universitetet ble formet. Ved sist årsskifte står omtrent 40 millioner kroner igjen som basis for nye fremtidige prosjekter og satsinger. Skal Universitetsfondet kunne ta en rolle videre er det nødvendig i påvente av endelige strategiske avklaringer, å tilføre fondet ny kapital.

Det er rimelig å legge til grunn at det også i fortsettelsen vil være behov for en organisasjon av typen Universitetsfondet. Spørsmålet ble drøftet i styret for Universitetsfondet i oktober 2019 og i generalforsamlingen den 13 mars 2020 ble det gitt en orientering om status.

Av protokollen fremgår (sitat):

Det ble gitt en muntlig orientering om konklusjoner og anbefalinger fra arbeidet med Ullandhaug 2023; jfr sak lagt frem for Stavanger formannskap og sak som utarbeides for behandling i fylkeskommunen. Videre ble det gitt en orientering om utfordringer, fremtidig oppgaver og roller som Universitetsfondet står overfor fremover.

Følgende ble notert fra den etterfølgende drøftingen:

Det er ønskelig at Sola og Sandnes får oversendt saken om Ullandhaug 2023/Kunnskapsbyen som fremmes for formannskapet i Stavanger 19 mars.

Generalforsamlingen ønsker at det innkalles til et eiermøte i løpet av 2020 for nærmere drøftinger rundt fremtidig strategi og innretning av Universitetsfondet.

Det forutsettes at det nye styret initierer et strategiarbeid med forslag til fremtidig modell for selskapet og at dette forankres og drøftes med eierne først i eiermøte.

For å sikre tilførsel av kapital på kort sikt, ble det pekt på frigjøring av kapital fra stiftelsen Rogaland Kunnskapspark som en mulighet eierne bør vurdere nærmere.

Formannskapet i Stavanger behandlet også status og videre utvikling av Universitetsfondet AS under behandlingen av sak vedr Ullandhaug 2023 i sitt møte den 19. mars 2020 og fattet slikt vedtak:

Det er behov for å videreføre og styrke arbeidet som ligger til Universitetsfondet AS og formannskapet gir sin støtte til arbeidet som er satt i gang i regi av styret for Universitetsfondet AS. Utredningen av ulike modeller må ses i sammenheng med det videre arbeidet innen Kunnskapsbyen Stavanger.

5. Videre arbeid.

For å sikre en god fremdrift er det nå viktig at strategiarbeidet prioriteres gjennom både et styrket sekretariat, men også gjennom en mer aktiv rolle fra Universitetsfondets styre. En god løsning vil være om styret nedsetter et arbeidsutvalg som får i oppgave sammen med sekretariatet å utarbeide en skisse til videre strategi herunder mål og ambisjoner for arbeidet. Skissen må ta høyde for tiltak både på kort og på lang sikt. De langsiktige strategiene må ses i sammenheng med arbeidet for gjennomføring av en helhetlig strategi for «Kunnskapsbyen Stavanger» og tilsvarende for Haugalandet.

Skal Universitetsfondet ta en aktiv rolle videre er det nødvendig i påvente av endelige strategiske avklaringer, raskt å tilføre fondet ny kapital. Det vil derfor være en prioritert oppgave for det nye styret å avklare mulighetene for å styrke fondet og i det videre arbeidet må det utredes ulike modeller for å videreføre og styrke Universitetsfondet. I denne forbindelse er det vesentlig å sikre at selskapsformen og innretningen legger til rette for best mulig vilkår knyttet til finansielle bidrag. Med dagens innretning følger skattefritak for inntekter og innfrir vilkårene for å utløse gaveforskningsmidler fra staten til mottaker av bidragene.

Det er avgjørende at strategien utvikles i nært samarbeid med de akademiske miljøene i første omgang særlig UiS, HVL campus Haugesund og VID Stavanger. Strategien for Universitetsfondet må bygge på og støtte opp under institusjonenes egne strategier.

Spørsmålet om bruk og forvaltning av Ulla-Førre fondet er under avklaring i Rogaland fylkeskommune. I denne forbindelse er det foreslått å presisere formålet til å omfatte også

UNIVERSITETSFONDET FOR ROGALAND AS

kompetanse i form av utdanning, forskning og innovasjon. Det er mulig å tenke seg at Universitetsfondet med sin erfaring og struktur kan bidra til en god gjennomføring av Ulla Førre fondets oppdrag. Dette bør avklares i en videre dialog.

Tilsvarende vil det med henvisning til drøftingen i generalforsamlingen den 13 mars, vurderes hvordan kapitalressurser i stiftelsen Rogaland Kunnskapspark som beløper seg til ca 35 millioner kroner, best kan bidra til formålet i universitetsområdet.

Videre vil det være naturlig å vurdere hvorvidt det er mulig å mobilisere så vel næringslivs- som offentlige aktører i en form for dugnad med sikte på å bygge opp en ny kapitalbase for å styrke regionens kompetanse

Saken fremmes med dette for Universitetsfondet' styre for drøfting og avklaring av grunnlaget for et videre strategisk arbeid. Vi foreslår at det nedsettes et arbeidsutvalg på to til fire medlemmer av og blant Universitetsfondets styre, som sammen med sekretariatet får i oppdrag å utarbeide en konkret plan for det videre arbeidet. Denne saken legger rammene for arbeidet. Det må tas sikte på å legge frem et foreløpig utkast for drøfting først i Universitetsfondets styre og deretter i et eiermøte høsten 2020.

Forslag til vedtak:

Styret vedtar at det skal utarbeides ny strategi for Universitetsfondet i Rogaland.

Strategiarbeidet gjennomføres som en prosess med sikte på at rammene for ny strategi er på plass i løpet av 2020. Utkast til strategi presenteres i eiermøte før endelig godkjenning.

Det nedsettes et arbeidsutvalg på 2-4 medlemmer av og blant styret i Universitetsfondet, som sammen med sekretariatet får i oppdrag å utarbeide en konkret plan for videre arbeid. Arbeidsutvalget gir en første rapportering med skisse for arbeidet i neste styremøte.